ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

SL
332.11
CEN

මුදල් ඇමති වෙත

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින්

ඉදිරිපත් කරනු ලබන

වාර්ෂික වාර්තාව

වර්ෂය

1959

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

Central Bank of Sri Lanka
22449

23 APR 2002
පුස්තකාලය
සහ

මුදල් ඇමති වෙත

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින්

ඉදිරිපත් කරනු ලබන

වාර්ෂික වාර්තාව

වර්ෂය

1959

ගරු ජේ. ආර්. ජයවර්ධන, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී.

මුදල් ඇමතිවරයා,

කොළඹ.

මහත්මයාණනි,

මුදල් නීති පණතේ 35 (1) වගන්තියේ විධිවිධානයන් අනුව 1959 වර්ෂය තුළ බැංකුවේ කටයුතු පිළිබඳව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයේ දස වන වාර්තාව මේ සමග ඉදිරිපත් කරමි.

මේ බවට,

ඩී. ඩබ්ලිව්. රාජපතිරාණ
අධිපති,

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව,
කොළඹ,
1960 මාර්තු 31 වැනි දින දීය,

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

මුදල් මණ්ඩලය

(1959 දෙසැම්බර් මස 31 වැනි දිනට)

ඩී. ඩබ්ලිව්. රාජපතිරාණ—ඕ. බී. ඊ.
අධිපති

එස්. එෆ්. අමරසිංහ—ඕ. බී. ඊ.
(මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ස්ථිර ලේකම්)

ජේ. ත්‍යාගරාජා
(පත් කරන ලද සාමාජික)

1959 දෙසැම්බර් 31 වැනි දිනට සිටි ප්‍රධාන නිලධාරීහු

ඩබ්ලිව්. තෙන්නකෝන් ... ... **නියෝජ්‍ය අධිපති**

ඩී. සී. ගුණසේකර ... ... **අධිපතිවරුන්ගේ සහකාර**

බැංකු කටයුතු හා නෝට්ටු හා කාසි පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුව
එස්. ඩී. අමරසිංහ ... ... **ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී**

බැංකු පරිපාලන දෙපාර්තමේන්තුව
පී. වී. එම්. ප්‍රනාන්දු ... ... **අධ්‍යක්ෂ**

ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
මයිකල් ග්‍රීන්බර්ග් ... ... **අධ්‍යක්ෂ**

සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුව
එච්. එල්. ඩී. සෙල්වරත්නම් ... ... **අධිකාරී**

විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුව
ඒ. එච්. අබේනායක ... ... **පාලක**

රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව
ඕ. බී. ගුණවර්ධන ... ... **අධිකාරී**

ලේකම් කාර්යාලය
එස්. ඊ. පී. ජැන්ස් ... ... **ලේකම්**

එල්. ඒ. වීරසිංහ
ගණන් පරීක්ෂක

ලංකාණ්ඩුවේ ඔඩිටර් ජනරාල් තැන.

පටුන

සංඥපනය

1. 1959 යේ ආර්ථික හැඩගැස්ම. .. 4
   (අ) හැඳින්වීම 4
   (ආ) ජාතික නිෂ්පාදිතය සහ ආදයම 5
   (ඇ) විදේශ වෙළඳාම 16
   (ඈ) මිල, වැටුප් හා රැකී රක්ෂා 23

II මූල්‍ය තත්ත්වය .. 27
   (අ) මුදල් සැපයුම 27
   (ආ) බැංකු ගනුදෙනු හා ණය දීම 30
   (ඇ) රජයේ මුදල් පරිහරණය 38
   (ඈ) ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු 46

III ප්‍රතිපත්ති හා විධිවිධාන .. 51

IV මහ බැංකුවේ ගිණුම් හා ගනුදෙනු 55

V පෞද්ගලික 56

පළමු වැනි පරිශිෂ්ඨය .. 57
   (අ) 1959 වර්ෂය රජය මගින් සකස් කරන ලද ප්‍රධාන නීති 59
      (1) 1959 අංක 1 දරණ බැංකු හර බදු (සංශොධන) පණත 59
      (2) 1959 අංක 5 දරණ ණය බේරුම්කිරීමේ (සංශොධන) පණත 59
      (3) 1959 අංක 13 දරණ ආදයම් බදු (සංශොධන) පණත 61
      (4) 1959 අංක 14 දරණ පෞද්ගලික බදු පණත.. 61
      (5) 1959 අංක 15 දරණ බුදල් බදු (සංශොධන) පණත 61
      (6) 1959 අංක 18 දරණ ලංකා සංවර්ධන ණය (සංශොධන) පණත 61
      (7) 1959 අංක 19 දරණ බ්‍රෙටන්වුඩ් ගිවිසුම් (සංශොධන) පණත 62
      (8) 1959 අංක 21 දරණ මුද්දර (සංශොධන) පණත 62

   (ආ) 1959 මුදල් මණ්ඩලය විසින් යොද ගන්නා ලද ප්‍රධාන පාලන විධිවිධාන 63
      (1) අත්තිකාරම් සඳහා මහ බැංකු පොලිය 63
      (2) අත්තිකාරම් සඳහා මහ බැංකුවේ පොලිය 63
      (3) එක්සත් ජනපදයේ ඩොලර් සඳහා මහ බැංකුවේ විනිමය ප්‍රමාණය 64

දෙ වැනි පරිශිෂ්ටය—සංඛ්‍යා සටහන් .. 65

මුදල් හා බැංකු ගනුදෙනු

සටහන 1—මුදල් සැපයුම 67
   2—මුදල් සැපයුම් වෙනස්වීමේ හේතු 68
   3—මහ බැංකුවේ නෝට්ටු හා කාසි නිකුතුව 70
   4—වෙළඳ බැංකුවල වත්කම් හා වගකීම් 72
   5—මහ බැංකුවේ වත්කම් හා වගකීම් 76
   6—ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ගිණුම්—1959 දෙසැම්බර් 31 වැනිදට 80
   7—මුදල් පොලී ප්‍රමාණය 82
   8—බැංකු නිෂ්කාෂන 84
   9—වෙළඳ බැංකුවල සංචිත තත්ත්වය 86
   10—මහ බැංකුව විසින් විදේශීය මුදල් මිලයට ගැනීම් හා විකිණීම් 86
   11—බැංකු හර සහ තැන්පතු පිරිවැටුම් 87
   12—ලංකා සංවර්ධන මුදල් සමායතනය—මුදල් ගනුදෙනු 88
   13—රජයේ උකස් බැංකුව—දෙන ලද, බේරන ලද හා ඉතිරිව තුබූ ණය 89
   14—කෘෂිකාර්මික හා කාර්මික ණය දෙන ආයතනය—දෙන ලද, බේරන ලද හා ඉතිරිව තුබූ ණය 90
   15—ඉතිරිකිරීම් තැන්පතු හා ඉතිරිකිරීම් සහතික.. 91
   16—ඉතිරිකිරීම් හා ණය දෙන ආයතන 92

රජයේ මුදල් පරිහරණය

   17—ලංකාණ්ඩුවේ ආදයම හා වියදම 93
   18—ලංකාණ්ඩුවේ ආදයම 94

19—ලංකාණ්ඩුවේ වියදම 94
20—ලංකාණ්ඩුවේ ලැබීම් හා ගෙවීම් 96
20(අ)—ප්‍රාග් ධන වියදම් සඳහා මුදල් ලැබෙන අන්දම 100
21—භාණ්ඩාගාර බිල්පත් 102
22—ශුද්ධ අය වැය අතිරික්තය හෝ හිඟය 10
23—රාජ්‍ය ණය 104
24—තෝරාගත් රජයේ ණයපත් මිල හා පොලී 106

විදේශීය මුදල් පරිහරණය

25(අ)—ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු 1957–1959 108
25(ආ)—ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු 1959—කාර්තු වශයෙන් 110
25(ඇ)—ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු—1959 ප්‍රදේශ හා මුදල් කලාප වශයෙන් 112
26—ලංකාවේ විදේශීය වත්කම් 114

විදේශීය වෙළඳාම

27—විදේශීය වෙළඳාම—වටිනාකම, පරිමාව හා මිල 115
28—මහ බැංකු වෙළඳ මිල දර්ශකය—ආයාත 116
29—මහ බැංකු වෙළඳ මිල දර්ශකය—නිර්යාත 118
30—මහ බැංකු වෙළඳ මිල දර්ශකය—වටිනාකම 119
31—වෙළඳ භාණ්ඩ සම්බන්ධව ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම 120

වැටුප් හා මිල

32—කොළඹ නගරයේ ජීවන වියදම් දර්ශක අංක 121
33—වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශකය 122
34—තෝරා ගත් නිර්යාත භාණ්ඩයන්ගේ කොළඹ වෙළඳ මිල 124
35—තෝරා ගත් නිර්යාත භාණ්ඩයන්ගේ නැව් මිල 126
36—කොටස් මිල දර්ශක 128

රැකී රක්ෂා සඳහා ලියාපදිංචි වූවෝ

37—රැකී රක්ෂා කාර්යාලයන්හි රැකී රක්ෂා සඳහා ලියා පදිංචි වූවෝ 129

තුන් වැනි පරිශිෂ්ටය

මුදල් සැපයුම 1
මුදල් සැපයුම සකස් වන පිළිවෙළ 2
ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු හා ඉතිරිකිරීමේ සහතික 3
ආණ්ඩුවේ ආදායම හා වියදම 4
රජයේ ශුද්ධ අයවැය අතිරික්තය හෝ හිඟය 5
රාජ්‍ය ණය 6
ලංකාවේ විදේශීය වත්කම් 7
භාණ්ඩ නිර්යාත හා ආයාත 8
නිර්යාත හා ආයාතයන්ගේ වටිනාකම 9
නිර්යාත මිල ගණන් 10
ආයාත මිල ගණන් 11
විදේශීය වෙළඳ අනුපාතය 12
විදේශීය වෙළඳ ශෙෂය 13
කොළඹ පාරිභෝජකයන්ගේ මිළ දර්ශකය 14
කොළඹ නගරයේ පහළ ආදායම් පංතියේ ජීවන වියදම් දර්ශකය 15

අවම වැටුප් ප්‍රමාණ 16
කොටස් මිල දර්ශක 17
සාධක වියදම් මිල අනුව දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයෙන් උද්ගත වන වියදම් .. 18

සිව් වන පරිශිෂ්ටය

වචන මාලාව 1

සංඥාපනය

1949 අංක 58 දරණ මුදල් නීති පණතේ 35 වන වගන්තිය අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලය විසින් (පළමු වරට සිංහලෙන්) නිකුත් කරන ලද දස වන වාර්ෂික වාර්තාවයි මේ. ඉහත වගන්තිය අනුව මුදල් මණ්ඩලය විසින් මහ බැංකුවේ තත්වය පිළිබඳ වාර්ෂික වාර්තාවක් ද, මුදල් වර්ෂය තුළ මුදල් මණ්ඩලය විසින් සකස් කර ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්ති හා විධිවිධාන පිළිබඳ සමලෝචනයක් ද, එවැනි ප්‍රතිපත්ති හා විධිවිධාන සකස් කර ගැනීමට තුඩු දුන් ආර්ථික හා මුදල් පිළිබඳ කරුණු සම්බන්ධ විග්‍රහයක් ද, මුදල් වර්ෂය අවසාන වී මාස තුනක් ඇතුළත—එනම් මාර්තු 31 වැනිදාට ප්‍රථම මුදල් ඇමතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කොට ප්‍රසිද්ධ කළ යුතු ය.

බැංකුවේ මුදල් වර්ෂය ලිත් වර්ෂය වේ. පහත දැක්වෙන වාර්තාව ප්‍රධාන වශයෙන් 1959 වර්ෂය සම්බන්ධයෙන් වෙයි.